Qırımtatar Milliy Meclisi – İşğalnıñ hronikası

2014 senesi fevral ayınıñ 20-si – RF Silâlı Quvetleriniñ Keriç boğazı rayonında Ukrainanıñ devlet sıñırını qanunsız olaraq keçmege ilk tırışmaları ve ukrain arbiy qısımlarını bloklaştırmaq içün Qırımda bulunğan arbiy qısımlarını qullanması qayd etilgeni silâlı tecavuzınıñ başlanğıç tarihıdır. Keçenlerde tamam bu tarih ukrain qanunlarında qayd etildi, Rusiye Mudafaa nazirliginiñ 'Qırımnı qaytarmaq içün' müessise medalinde de bar.

2014 senesi fevral ayınıñ 23-ü – Aqyar şeerinde rus tarafını alğan quvetleriniñ eñ büyük mitingi oldı. Minber artından ukrain akimiyetini tanımamağa ilk kere çağırıldı, Aqyarnıñ böyle degen 'haql meri' (rus iş adamı Oleksiy Çalıy) «saylandı». Aynı kün Moskvada miting keçirildi. Anda Ukrainanı üç bölgege bölmege, paytahtı Harkiv olğan 'Malorosiya'nı teşkil etmek içün rus 'göñülliler'ni yollamağa çağırdılar.

2014 senesi fevral ayınıñ 23-ünde saba maalinde Aqyar şeerinde bolşeviklerniñ 1918 senesi fevral ayınıñ 23-ünde Qırım Halq Cumhuriyetiniñ Ükümetiniñ başı Noman Çelebicihannı azaplağanları sabıq apishaneniñ binası yanında onı añmaq içün qırımtatarlarnıñ matem mitingi keçirildi. Matem mitinginde qırımtatar milliy bayrağınen beraber Ukrainanıñ devlet bayrağı dalğalana edi. Miting bitkende iştirakçileri saat 13-te 15 biñli bir mitingniñ başlanğanı Aqmescit şeerine kettiler. Bu miting, Qırım Halq Cumhuriyetiniñ Ükümetiniñ başı, siyasiy ve devlet erbabı, Qırımtatar halqınıñ Qurultayınıñ ilk teşkilâtçılarından biri Noman Çelebicihannıñ (1885 – 1918 s. fevral ayınıñ 23-ü) şerefine ve rus taraflı separatizmge qarşılıqqa bağışlandı.

2014 senesi fevral ayınıñ 24-ü – Soçi olimdiadasını keçirme rayonındaki deñiz akvatoriyasını muafaza etken RFnıñ Arbiy Deñiz flotunıñ gemilerine Novorosiysk şeerinde QMC ve Aqyar şeeriniñ topraqlarındaki ukrain arbiy qısımlarını bloklamaq ve memuriy binalarnı elge keçirmek içün qullanılğan rus askerleriniñ ast bölükleri kirdiler, cenkâver tehnikanı alıp Aqyar şeerine kettiler.

2014 senesi fevral ayınıñ 26-sında Qırım Muhtar Cumhuriyetiniñ Yuqarı Şurası ögündeki mitingler: biri – rus taraflı teşkilâtlar Rusiyeniñ topraqlarındaki muhtariyetni talap ete edi (tahminen 2 biñ iştirakçisi), başqası – Qırımtatar Milliy Meclisiniñ qararınen toplanğan ve Ukrainanıñ territorial bütünligini qorçalamağa bağışlanğan (çoqusı qırımtatarlar ve qavmiy ukrainalardan ibaret olğan tahminen 12-15 biñ iştirakçisi). Rus tarafınıñ Ukrainadan bölmege ilân etmege planlağanı QMCniñ Yuqarı Şurasınıñ sessiyası muvafaqiyetnen ögünden yoq etildi.

27-si – Aqmescit şeerinde belgilendirgen işaretsiz rus askerleri QMCniñ Yuqarı şurasınıñ ve QMCniñ ükümetiniñ binalarını zapt ettiler.

2014 senesi fevral ayınıñ 27-si – RF SQniñ 31. desant-ücüm taqımınıñ rus askerleriniñ silâsı astında QMCniñ Yuqarı şurası böyle degen 'Qırımnıñ statusı aqqında referendum'nı keçirmek içün rey berdi ve _+'Russkoye edinstvo'+_ ('Rus birligi') fırqasınıñ vekili Serhiy Aksönovnı Qırımnıñ ükümetiniñ başınıñ vazifesinde tayin etti. RF SQniñ ast bölükleri yarımadadaki ukrain arbiy qısımlarını ve obyektlerini bloklaylar. Fevral ayınıñ 27-sinden 28-ine gece maalinde Aqmescit ve Belbek ava limanları, Herson vilâyetinden Qırımğa quru kirişler blokalana. Aynı kün

150 biñ kişi, 90 uçaq, 120 helikopter ve 880 tanktan ibaret olğan RFnıñ Cenübiy arbiy bölgesiniñ ordularınıñ küreşke azır derecesi teşkerildi.

2014 senesi mart ayınıñ 1-i – RFnıñ Prezidenti V. Putin RF Federal Toplaşuvınıñ Federatsiya şurasına 'Rusiye Federatsiyasınıñ vatandaşlarınıñ, Ukrainanıñ topraqlarında yerleşken Rusiye Federatsiyasınıñ silâlı quvetleriniñ arbiy uyuşmasınıñ terkibiniñ ayatlarınıñ telükesini yoq etmek maqsadınen' Ukrainağa rus ordularını kirsetmege teklif etti. Federatsiya şurası bir reynen bu teklifni destek etti. Aynı kün Rostov, Voronej, Kursk, Bilhorod ve Brânsk vilâyetlerinde rus ücüm ast bölükleri açıldı. Polissâ, Slobojanks, Donetsk ve Qırım operativ yönelişlerinde 2014 senesi mayıs ayınıñ soñuna qadar Ukrainağa istilâ etmek içün tolu arbiy azırlıq alında olğan ücüm gruppası yaratıldı.

2014 senesi mart ayınıñ 3-ü – rus ordusınıñ Qırımnıñ işğaline qarşı çıqqan Reşat Ametov bir kişilik numayışqa Aqmescit şeerindeki Nazirler Kabinetiniñ binasınıñ yanına keldi. Biraz vaqıt keçken soñ 'qırım özü mudafaası' vekilleriniñ meydanından tutulıp esir etildi, nezaret kameraları bunı da tesbit ettiler. Bundan soñ Reşat Ametov iç kimsenen bağlanmadı. Mart ayınıñ 15-inde Qarasuvbazar rayonınıñ Ortalan qasabasında (Aqmescitten 60 kilometrde) öldürilgen o tapıldı. Adamnıñ bedeninde çoq azap izi bar, başı skotçnen bağlanğan, közleri çıqarılğan, onıñ yanında ise qollıqlar bar edi.

2014 senesi mart ayınıñ başlanğıcı – er kün Qırımnıñ farqlı parçalarında cenkke qarşı, işğalge qarşı qadın numayışlar keçirile edi. Adetince, baş naqliyat yolları boyunca ve ruslarnıñ bloklağanı ukrain arbiy qısımları yanında bu numayışlar keçirile edi.

2014 senesi mart ayınıñ 9-ı – Aqmescit şeerinde qanunsız 'referendum'ğa qarşı ve ukrain taraflı Taras Şevçenkonıñ 200. yıllığınıñ şerefine çoq kişilik bir miting keçirildi. Bu kün böyle degen 'Qırımnıñ özü mudafaası'nıñ vekilleri bir qaç faalcini tuttı.

2014 senesi mart ayınıñ 16-sı – Qırımnıñ statusı aqqında Ukraina Konstitutsiyasına ve halqara uquqnıñ temelni qoyğan qaidelerine qarşı çıqqan ve halqara cemaatnıñ tanımağanı referendum keçirildi. Qırımtatarlar ve yarımadanıñ ukrain taraflı ealisi Qırımtatar Milliy Meclisiniñ qararına Rusiyeniñ idare etkeni tedbirni tamamınen körmemezlikke urdı. 2014 senesi mart ayınıñ 14-ünde Ukraina Konstitutsiya Makemesi 'referendum'nıñ yapılğanı Qırım MCnıñ Yuqarı şurasınıñ qararını qanunsız olaraq qabul etti.

2014 senesi mart ayınıñ 18-i – Movskada RFnıñ Prezidenti V. Putin, 'Qırım Cumhuriyetiniñ Nazirler şurasınıñ başı' Serhiy Aksönov, 'Qırım Cumhuriyetiniñ Nazirler şurasınıñ spikeri' Volodımır Konstantinov ve 'Aqyarnıñ yaşayışınıñ teminatını idare etmege teşkil etme koordinatsiya şurasınıñ Başı' Oleksiy Çalıy böyle degen 'Qırım Cumhuriyetini Rusiyeniñ terkibine kisretme aqqında añlaşma'nı imzaladılar.

2014 senesi mart ayınıñ 21-i – RFnıñ Prezidenti V. Putin bu 'añlaşma'nıñ ratifikatsiyası aqqında bir emir imzaladı.

2014 senesi mart ayınıñ 25-i – Qırımda ukrain bayrağını tutqan soñ arbiy qısım zapt etildi. ADQnıñ 'Çerkası' arbiy gemisi. RF Silâlı Quvetleri tarafından Qırım Muhtar Cumhuriyeti ve Aqyar tamamınen işğal etildi.